

Nyugattól Keletig From the West to the East

ZELNIK ISTVÁN ARANYMÚZEUM, ANDRÁSSY ÚT, RAUCH-VILLA
ZELNIK ISTVÁN GOLD MUSEUM, ANDRÁSSY AVENUE, RAUCH VILLA

Építész / architect: **VARGA N. DÁNIEL, ORBÁN CSABA** Szöveg / text: **GÖTZ ESZTER** Fotók / photos: **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Újabb nagypolgári villa kapott kiemelt kulturális szerepet az Andrassy úton. Zelnik István magángyűjtő a KOGART melletti és annak tulajdonában lévő épületben alakította ki Európa egyetlen aranyműzeumát, olyan páratlan gyűjteménnyel, amelyről Párizs vagy London is csak álmodhat.

Kívülről csak annyit vesz észre az arra sétáló, hogy az egykori Rauch-villa egy műemléki helyreállítás során visszanyerte eredeti neoklasszicista pompáját, jó minőségű anyagokkal és részletképzésekkel lett felújítva. És egy táblát a kertben, ami kicsit szabálytalan formájú ugyan, de még nem lóg ki teljesen az Andrassy út kínálta megszokott látványosságok közül, rajta a név: Zelnik István Aranyműzeum. A kapun belépve azonban már érzékeljük a változást. Az első jeleket a kertbe telepített növényzet adja: kerítésmagasra nőtt, nyúlánk bambusz-sor veszi körbe az épületet. A kerti úton, a növények tövében délkelet-ázsiai szobrok

bújnak meg. A kert hangulatát, ahogyan a homlokzatot is, nem nagy gesztusok, hanem finom rezdülések jellemzik. Ez a hozzáállás adja meg az egész múzeumépület alaphangját.

A kerti útra merőleges, vaskos kapu, mint valami amorf, szoborszerű tömb, megállásra készlet. Innen balra az épület üveg lépcsőházába, a kaput jobbról megkerülve a hátsó kertbe érünk. Érdemes a kert felől közeledni, hiszen ez a külső tér ihletetesen előlegezi a belül sejtethető páratlan élményt. A bevezető út végében, a kert sarkában elhelyezett hatalmas Vénusz-kagylók a cunami után partra sodort példányok közül valók, a

trópusi cserjék között khmer írásos táblák állnak. A kis tó közepén lágy kontúrokkal szinte lebeg egy sziget, kambodzsai feketemárvány felületén zuhog alá a víz a tó szintjéről az épület hátsó frontján kialakított teaház terasza felé, a mesterséges sziget kőlapja alól vízpára porlik a levegőbe. A növényzet is eredeti délkelet-ázsiai fajokból lett összeválogatva úgy, hogy elviselje a közép-európai időjárás változékonyságát. A márványlapok lágy íve, a növények gazdag formavilága azonnal elfelejteti, mely város mely részén vagyunk, és cicoma nélkül, a természet eleven atmoszférájával tár fel valami időn és téren túli, bensőséges viszonyt két teljesen eltérő világ között. Zelnik István több tízezer darabból álló

vallás- és kultúrtörténeti gyűjteménye, Délkelet-Ázsia számos periódusának, népének és kultúrájának kincse itt méltó helyen talált otthonra. A közönség ennek csak egy részét láthatja, de a múzeumban működő kutatóközpont és szakkönyvtár magas szinten folytatja azt a tudományos munkát, amelyet a világhírű magyar orientalisták immár kétszáz éve folytattak. Délkelet-Ázsia feltérképezése a térségben dúló háborúk miatt évtizedekre abbamaradt, most ismét folytatni lehet a kutatásokat.

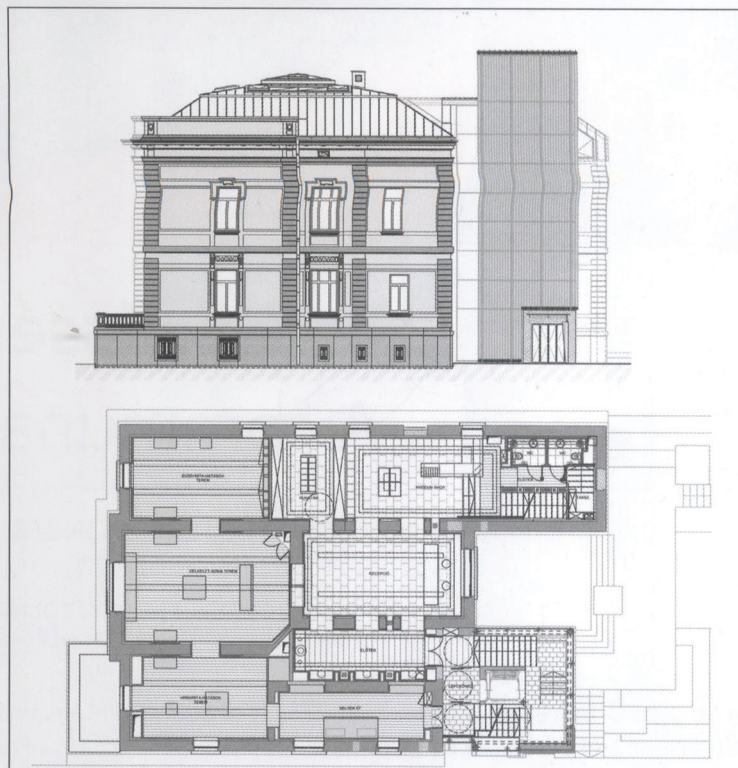
A házba lépve is csak lépésenként bontakozik ki a tartalom. A kívül üvegfallal határolt lépcsőház alig észrevehetően döntött oldalsíkja még csak előkészíti a karakterváltást a homlokzat a nagypolgári ízléséhez

képest, de belül már egészében átadja a helyét egy másféle világnak: a letisztult formák, nagyvonalú, tág terek mesébe illő pompát és a világon egyedülálló tárgyakat fogadnak be. A függő orchidea-kompozíciókkal teli lépcsőház belső fala kortárs anyaghasználattal él: látszóbeton, amelyben alig érzékelhető jelzések, lenyomatok vélünk fölfedezni. Az előcsarnokba érve egy 24 karátos arannyal bevont, vastkos, eltolható fal mögött nyílik a kiállítóter, előtte a fogadópult egy luxusszálloda foyer-ját idézi, óriási arany Buddha-szoborral.

Az aranyfal mögött a belsőépítészet egyszerre visszavonul, teret ad a gyűjtemény különleges aurájának. A kiállítótermeken pasztellszínek vonulnak végig, kitűnő háttérként a vörös, barna, okker vagy zöld nyerselyem textília sávoknak, amelyek a fal egyhangúságát megtörve, kiemelik a tárlókat a térből. Az autentikus anyagokat puritán eszközök kísérik, a természetes fény itt minimális, helyette kifinomult, a tárgyak felületi szépségére figyelő, kontrasztos világítás érvényesül. Ebben a fényben fölerősödnek a színek, megelevenednek az arany, ezüst, bronz, kő vagy elefántcsont plasztikák, a tárlók üvegkubusai szinte a sötétségből metszik ki a műtárgyak közvetlen környezetét. Csak egy ponton erősödik föl a burkolatok szerepe: a földszinten egy terem közepén hirtelen megjelenik a kertből már ismert, aranycsillámmal megszórt fekete márvány, innen tudjuk, hogy különleges helyen járunk. Ebben a szentélyszerűen megfogalmazott térben a többi ritkaságnál is értékesebb, különlegesebb kultikus szobrok láthatók, mellettük négy hatalmas méretű, gazdag növényi ornamentikájú, faragott faoszlop, egy lebombázott vietnami templom épen maradt darabjai.

Legfelül, az elbontott fa tetőszerkezet helyére – az eredeti tetőforma megőrzésével – beton és acél födém került, hogy a tetőtér is hozzájárulhasson a hasznos alapterülethez. Itt a múzeum irodái és kutatószobák találhatóak, ide kerül hamarosan a Délkelet-Ázsia művészetét felölelő szakkönyvtár. Ezen a funkciókhoz rendelt szinten ismét a kortárs téralkatás dominál, még egy kertre néző, függesztett terasz is társul az irodák üvegfalú előteréhez. Alul, a kertből és az épületből egyformán megközelíthető, süllyesztett földszinten egy keleti pompával zsúfolt tea-ház nyílik. Itt minden kis zugban valami különlegességre bukkanunk. Kicsit talán sokra is; kevésbé ad nyugalmat, kikapcsolódást az üveg mögé helyezett ezüstözött medve-állkapocs, amit hamutartónak használtak, vagy a dúsan faragott fa szekrény, a sötét tónusú falak. Egyedül itt lendül ki egyensúlyából a termekben és a kerten végigvitt elegancia.

A private collector, István Zelnik has now had the only gold museum of Europe established in Andrassy Avenue with a unique collection which Paris or London can only dream of. The former Rauch Villa has been restored to its original Neo-Classical glory after a reconstruction as an historic monument with high-standard materials and fine details. The atmosphere of the garden is not defined by large gestures but tiny and delicate moves, just like the facade. This attitude defines the whole of the museum building as such. Bordered by a glass partition from the outside, the stairhall has a slightly leaning lateral plane only preparing the change of character as compared to the upper middle-class taste of the facade, but inside it gives over wholly to another world, those of simplified and purified forms, generous and spacious pomp typical of tales, and objects unique in the world. In the foyer behind a massive sliding door gilded with 24 carat gold the exhibition space opens up with a reception counter evoking the foyer of a luxury hotel with an enormous golden Buddha sculpture.

Múzeum kialakítása:

Megrendelő / client: dr. Zelnik István – Magyar Indokína Társaság
 Belsőépítészet / interior design: Varga N. Dániel – exPálffyarchitects, Pálffy György, Hagiwara Kenichiro – Pálffy Építész Stúdió Kft.
 Munkatársak / fellow architects: Lovák István, Horváth Tamás, Gulyás Bence, Farkas Anita, Kabdebó Zoltán, Görbicz Máté, Virág Péter – Pálffyarchitects
 Kertészet / garden design: Hlatky Katalin, Szakács Barnabás – Lépték Terv Kft.
 Világítás tervezés / lights: Farkas János – ERCO
 Vízgépészet / water mechanics: Karlócai Péter – Technoconsult Kft.
 Épületrekonstrukció:
 Építészet / architecture: Orbán Csaba, Tölgyesi-Morvai Krisztina – Artonic Design Kft.
 Gépészet / technical installations: Györky Attila
 Elektromos tervezés / electrical engineering: Czeglédi Marianna – Elcontrol Kft.
 Statika / structure: Stágel László – ST Plusz Kft.
 Beruházó / investor: Kogart Park Kft.